PETRVS GREGORIVS THOLOZANVS IVRIS VTRIVSQVE DOCTOR ET publicus profeſſor prius in Academia Cadurcenſi, deinc Tholozana, nunc Pontimuſſana Lotharingica: earundemque facultatum iuris vtriuſque ibidem Decanus, Candido lectori ſalutem.

NOSTRI ſemper fuit inſtituti (Candide lector) publicæ vtilitati omnino ſtudere. quemadmodum id ex varijs noſtris ſcriptis ante hac in lucem editis facile percipi poteſt: nunc in hac rerumpublicarum confuſione quicquid in nobis fuit ingenii, illud in hiſce de Repub. libris componendis exercere viſum eſt. In quibus tractatur de ciuitate & ſocietate in genere primum: deinc in ſpecie, de ædificiis, reditibus, perſoniſque præcipuis eius: De formis rerum publicarum, ſeu de conſtitutione diuerſa Reipublicæ. De principatu, principe principatuum diſtinctione: De qualitatibus requiſitis præcipue in principe vel reipub. moderatore, regia poteſtate, artibus adminiſtrandi tempore pacis & belli. De religionis conſeruanda puritate, eiuſque neceſſitate: & in quibus eius prætextu peccatur, atque remediis aduerſus impios eius occaſione prætextus. De infantium & iuuentutis cura, educatione in bonis moribus, literis, doctrina, diſciplinis, artificiis, liberioribus artibus: deque eorum politia, regulis & præceptis. Inſuper de origine, initio, progreſſu, turbatione, ſeditionibus, mutatione, conſeruatione, malis, interitu, remediis, præcautionibus obſeruatis Rerum publicarum & principatuum.

Quæ omnia, ex inſignioribus & appoſitis ſacræ paginæ, legumque humanarum ciuilium & pontificalium locis, exque omnium gentium receptioribus moribus, vſu recentiorum & priſcarum rerumpublicarum, nationum, principatuum ſocietatumque probatarum inſtitutis, ex hiſtoriographorum verioribus narrationibus, præſtantiorum virorum heroum ſtrenuis & ſapientibus factis aut dictis euentis & ſucceſſu illorum, non minori diligentia quam bono in genus humanum animo, inter ſtrepitus armorum huius infelicis ſeculi, in vtilitatem publicam ſelecta collectaue, nunc primum prodeunt. procul dubio cuiuſcunque profeſſionis aut ſtatus ſeu ordinis hominibus, admodum viſa neceſſaria.

Proteſtatio Auctoris.

MEns, animuſque meus fuit, eſt, eritque perpetuo Deo iuuante nihil voluiſſe, cogitaſſe aut ſcripſiſſe, & teſtis ipſe Deus, quod aduerſari, vel minima ex parte poſſit decretis ſacroſanctæ, catholicæ & apoſtolicæ religionis & fidei: aut quod velim, aut poſſit directe vel per obliquum retorqueri, aut referri in odium, inuidiamq; alicuius poteſtatis ſpiritualis, aut temporalis, ſeu ſecularis legitimæ, imperii, regni, principatus, reipub. aut alterius receptæ & probatæ adminiſtrationis populi moreſq; conſuetos. Nihil enim deteſtabilius ſemper arbitratus ſum, illis qui mores regendi, & regnorum & rerumpublicarum antiquos, contra ius gentium, legemque Dei, turbare, confundere & conuellere, prætextu cuiuſdam fucatæ reformationis conantur: cum non ſit etiam reſpub. ex parte morbida ita curanda, nec mouēda Camerina. Et proinde ſi q ſint, qui aliter me quippiam ſcriptitaſſe incuria vel lapſu inconſiderato deprehenderint vel calumnietur; eos rogo & obſecro, vt intentionem meam potius ſequantur: & ſacroſanctæ religionis antiſtites, & cenſores ſeu inquiſitores, imperatores, reges, principes, reſpublicas, magiſtratus, & priuatos, ita meis indulgere ſcriptis: vt ſi quæ roſæ ſint in illis, prætermiſſis ſpinis, vel ſi videatur, in quantum videbitur vtile & neceſſarium, auerruncatis: eas florere, emergere, & indigentibus communicari beneuole & Chriſtiane patiantur.

DEO OPTIMO MAXIMO

VNIVERSITATIS TOTIVSQVE DIVINÆ ET humanæ Societatis legitimæ monarchæ. & ineffabili ſapientia moderatori, ſoli vniuerſorum creatori, omnis honor & gloria.

PETRVS GREGORIVS INDIGNVS EIVS alumnus hoc opus de Republica conſecrat.

MOuet obiectum, Deus Summe Opt. Max. potentiam: monet charitas chriſtianumque præceptum, humanæque naturæ communis ſanguis, compati ſaltem miſeriis & doloribus proximorum: cum maxime Deus vnicuique mandauerit curam eorum, atque piaculum eſt, illis laborantibus inertem otiari, & eos ſi non opere ipſa, tamen ſaltem conſilio non iuuare. Qua ratione, laudata vt ſapienter & ſecundum naturam conſtituta Babyloniorum lex, ægrotos efferendi in forum, vt de eorũ languore conſilium darent qui eos adirent: ſi quis eundem paſſus eſſet morbum, aut aliũ vidiſſet patientem; & hortarentur ad ea quæ ipſi faciendo, effugiſſent morbũ ſimilem, aut alium nouiſſent effugiſſe. Nec fas erat cuiquam ægrotantes præterire ſilentio, aut antequam exploraſſet quoniam illi morbo laborarent. Cum autem multis in locis iaceant regna, vel reſpublicæ tot qui numerari nequeant morbis, illiſque epidemiticis, in medium oculis omnium expoſitæ, quis eſt tam ferreus, qui non commoueatur ad ſubueniendum, vel re vel conſilio? nemo certe eſt, qui ſi homo eſt, hoc ipſum ad ſe non pertinere audeat aſſerere. ſed eo magis in me eſſet hoc ipſũ reprehenſibile, poſt 23. annos & amplius iam in munere publicæ profeſſionis iuris vtriuſque conſumtos, in excurſu quorum veriſimile eſt, ſi non verum putent omnes, me quædã annotaſſe vel perlegiſſe, quæ conueniant curandis vel conſeruandis rebus publicis: ſi illis nunc ægrotis & laborantibus, remedia, quæ aliis quandoque profuerunt, non conferrem. Quamobrem, vt quod humanum eſt & commune debitũ perſoluam, & me a pœna legis Babyloniorum liberem: otium, quod certe mihi exiguum eſt, a quotidianis lectionibus impetratum & a publico munere reliquum, in conſarcinandis & emittẽdis libris de republica impendendum, vt conſilio aliquo publicã cauſam, imo & patriam ſi poſſem, iuuarem, neceſſarium & iuſtum eſſe arbitratus ſum. Si id contigerit, Tibi Deo Optimo referendæ ſunt & ſoli gratiarum actiones: ideo & tibi hoc opus vt tuum dicatũ eſt. Quod ſi laborantium rerum publicarum morbis præſentibus, nihil proſint quæ ſcripſimus, hoc tibi erit voluntatis meæ candidũ & non condemnandum teſtimonium, quod voluerim prodeſſe.